

Lihakeskusliitto ry
PL 115/00241 Helsinki
puh. 040 515 1379
email mari.hannuksela@lihakeskusliitto.fi

LAUSUNTO

10.7.2020

kirjaamo@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö MMM019:00/2020

Lausuntopyyntö ”Luonnos hallituksen esitykseksi elintarvikelaiksi, terveydensuojelulain muuttamisesta ja laiksi sakan toimeenpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta”

Lihakeskusliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua, ja lausuu seuraavaa: Kannatamme hallituksen esitystä elintarvikelaiksi ja sen oheissäädöksiä. Lakikokonaisuus on poikkeuksellisen huolellisesti valmisteltu, ja elinkeinoa on pidetty hyvin ajan tasalla ja kuultu valmistelun eri vaiheissa.

Lihakeskusliitto ry kehuu maa- ja metsätalousministeriön valmistelijoita erityisesti lain 6 § (Toimijan luotettavuus). Vaatimus toimijan luotettavuudesta suojaa niitä yrityksiä, jotka hoitavat vastuuntuntoisesti lakisääteiset velvoitteensa (perustelutekstin s. 39).

Elintarviketurvallisuusjärjestelmien hyödyntämistä koskevat kohdat tarvitaan suoraan lakitekstiin

Lihakeskusliitto ry muistuttaa maa- ja metsätalousministeriötä, että lakiesitykseen tulee selkeästi lisätä säädökset siitä, miten EU:n valvonta-asetuksessa mainittu velvoite hyödyntää vapaaehtoisia elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmiä (Food Safety Management Systems FSMS) toteutetaan Suomessa. Nyt näitä järjestelmiä ei ihme kyllä lainkaan mainita itse lakitekstissä.

Perustelutekstin sivulla 14 mainitaan, että ”virallisessa valvonnassa on otettava huomioon omavalvonnan luotettavuus ja tulokset sekä yksityiset laadunvarmistusjärjestelmät”.

Perustelutekstin s. 33 mainitaan, että Lakiesityksen 1 §:n (Lain tarkoitus) toisessa momentissa (riskiperusteisuus) ”myös toimijan käytössä olevat yksityiset elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmät (Food Safety Management Systems FSMS) ja niiden auditointi kolmannen osapuolen toimesta voivat pienentää toiminnasta aiheutuvaa riskiä”.

Itse lakitekstissä lukee kuitenkin ainoastaan ”toimintaan liittyvät muut elintarviketurvallisuuteen vaikuttavat seikat”.

Samoin perustelutekstissä mainitaan, että 14 §:n (omavalvonta) ”lain edellyttämä järjestelmä voi olla elintarviketurvallisuusjärjestelmä”. Kuitenkaan itse lakitekstissä 14 §:ssä ei edes viitata ko. järjestelmiin.

Lihakeskusliitto esittää, että Food Safety Management Systems FSMS -järjestelmät kirjataan suoraan lakitekstiin sekä 1 §:n (Lain tarkoitus) toiseen momenttiin, että myös 14 §:ään (Omavalvonta).

Samoin Lihakeskusliitto esittää, että lakitekstiin kirjataan myös suuntaviivat siitä, MITEN ko. järjestelmiä hyödynnetään, esim. "Ruokaviraston valvontasuunnitelmiin tulee kirjata tiedot siitä, miten FSMS-järjestelmiä hyödynnetään".

Perustelut:

EU:n uuden valvonta-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 soveltaminen alkoi jo vuoden 2019 lopulla. Sen tarkoitus on varmistaa, että elintarvikeketjua koskevaa unionin lainsäädäntöä sovelletaan jäsenvaltioissa yhtenäisesti ja asianmukaisesti ja tällä tavalla edistää sisämarkkinoiden toimintaa. Asetuksen mukaan jäsenvaltioiden on hyödynnettävä riippumattomien tahojen sertifioimia elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmiä valvonnassa. Tavoitteena on lisätä riskinarvioinnin käyttöä valvonnassa, ja kohdistaa valvontaa enemmän niihin yrityksiin, joissa ei ole riittävän hyvää omavalvontaa eikä myöskään vapaaehtoisia sertifioituja järjestelmiä.

Lihakeskusliitto ry on vuodesta 2016 saakka tehnyt Ruokaviraston (aik. Evira) kanssa yhteistyötä ja mm. pilotoinut vapaaehtoisten, sertifioitujen elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmien hyödyntämistä. Järjestelmiä hyödynnetään laajasti muiden EU-maiden elintarvikevalvonnassa.

Suomessa toimivat yritykset eivät kuitenkaan toistaiseksi ole saaneet hyödynnettyä järjestelmiä viranomaisvalvonnassa. Esteenä on ollut EU-säädösten liian hidas täytäntöönpano. Jotta yksityiset, lainsäädännön vaatimukset ylittävät, sertifioidut järjestelmät voidaan täysimääräisesti hyödyntää, tulee tästä säätää elintarvikelaissa ja lain toimeenpanoon kiinnittää erityistä huomiota.

On täysin kestämatöntä, että niukkoja julkisia varoja käytetään ylimääräisiin valvontakäynteihin, kun lain vaatimuksia laajemmat, riippumattoman tahon sertifioimat tulokset ovat valmiiksi valvojien käytössä joko valvontakäynneillä tai erilaisten sähköisten järjestelmien kautta.

Sertifioitujen järjestelmien hyödyntäminen lisää kuluttajan turvallisuutta, tehostaa viranomaistyötä sekä parantaa suomalaisen elintarvikeketjun kilpailukykyä.

Kunnioitavasti

Lihakeskusliitto ry

Mari Hannuksela
toimitusjohtaja